

**Слуга Божий
Андрій Шептицький
Митрополит
Києво-Галицький**

МОЛИТВА ЗА ПРОСЛАВУ СЛУГИ БОЖОГО МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ

Господи Ісусе Христе. Ти завжди нагороджуєш Твоїх вірних слуг не тільки особливішими дарами своєї Любови, але й вічною нагородою Святих у небі, а в многих випадках і прославою на Твоїх святих Престолах тут на землі. Покірно благаємо Тебе, зволь так прославити Твого вірного слугу Андрія Шептицького. Він упродовж свого праведного життя, повного терпінь і досвідів, був добрим Пастирем свого стада й великим подвижником Церковної Єдності. А через його прославу й заступництво пошли й усьому нашому Народові великий дар Єдності й Свободи.

Леся Храплива-Щур

Слуга Божий
Андрій Шептицький
Митрополит
Києво-Галицький

* 29 липня 1865

† 1 листопада 1944

Друге Видання: Т-во „Св. Софія”
в Канаді, 1990
Ст. Катеринс, Онтаріо

ISBN 0-9691657-7-3

Віршований життєпис і примітки
на пошанування пам'яті Святця
із Свято-Юрської гори
у 45-ліття Його смерти
присвячує авторка

- 1 Лине осінь чужою землею,
Українських шукає людей.
З жезлом праведним Архиерея
Понад нами встає наш Андрей.
- 2 Він крізь бурі та війни суворі
Нашу Церкву безпечно провів.
Піднесімо ж серця у покорі
І згадаймо, з далеких країв.
-

- 3 Львів. Рокований сорок четвертий.
Давній спомин пряде листопад.
На вершку, у бою, аж до смерти,
Зустрічаються: Юрій і гад.
- 4 У простори знімається гордо
Юр над городом вірного Льва,
А долиною — з Півночі орди,
Розлилася неволя нова.
- 5 Над раненою в битві землею,
У підхмарних палат висоті,
Той, Хто віще наймення Андрея,
Хрест Апостола нести схотів.
- 6 Князь, що земні добра всі покинув,
Щоб сповнився благами народ,
Що лягав за життя в домовину,
Щоб сягнути безсмертя висот.
- 7 Смутком осени думи нависли,
Підкрадається сумерк кінця.
У минуле зриваються мислі
Жовтим листом, у серці ченця.

- 8 Привид Прилбич дитячих зоріє
У затишній, ясній повноті:
Батько, браття і Мати Софія,
Поривання юнацькі святі...
- 9 З рам шептали Шептицьких картини:
Атанасії, Лев, Варлаам:
«Ти — боярського роду дитина —
Благовістям будеш русинам!»
- 10 І безжалісні жарти з сальону
Про невчених хлопів і попів...
Два світи фехтувалися в ньому,
Як бажаннями двома горів.
- 11 Заохота із Вічного Трону:
Папа Лев, сам Наслідник Петра...
І батьківська важка заборона:
Божа заповідь! — правда — котра?
- 12 «Альма Матер» — знанням пребагата;
Заглиблявся у мудроці прав.
Там, у Бресляві, гурт Філоматів,
Друзів, спрагнених Правди, зібрав.

- 13 Бачив Київ, золочені храми,
Богомудрість величніх століть...
Виносили пани-хлопомани
Дивні скарби з-під стріхи у світ.
- 14 Аж нарешті! — мов з мандрів додому
Повернувся, щоб спокій знайти.
Відчинив йому брами Добромиль,
Привітали привітно брати.
- 15 Він молився, навчався і слухав;
Піст і ряса, суворий устав...
Піднімався у безміри духа,
В життєдайний свій корінь вростав.
- 16 Розважання у затишку келій...
Спів премудрости плід в тишині.
Кристинопіль і новики милі...
Щораз вище підносили дні.
- 17 Аж промовив у свято велике
До народу із Юра вершин:
«Хочу, в Бозі, вам бути Владика,
Рідний брат, України я син!»

18 Раннім променем світнуло слово,
На весь край, від кінця до кінця.
Серед місій потіхи, обнови,
Розцвітали побожні серця.

19 Пам'ятав про убогих і хворих,
Про студентів, сиріт і про вдів.
Навіть птиці і звіреві в горах
Заповідник безпечний завів.

20 Чистих серцем візвав у Студити,
Чесний Типікон дав їм тепер,
Щоб прадавню снагу відродити
Боговгодних, із Лаври Печер.

21 Не цурався трудних візитацій:
Не минав і малого села.
Всюди лагідним оком добачив,
Де недоля чи кривда була.

22 Чув з Америки навіть, з Канади,
Тих, що доля загнала туди,
Завітав, поучив і порадив
І наставив їм рідних Владик.

23 У Бразилії чи в Аргентині,
Сам збирав своїх вірних овець,
Помагав, тим що в Прусах, невпинно,
Був усім, наче рідний отець.

24 Шлях паломничий до Велеграду
Протоптав, до Methodia стін,
Про З'єдинення радити раду,
Щоб і стадо і Пастир — один.

25 Усусусам стяги малинові
Посвятив, як рушали у змаг,
І з народом остався у Львові
У Бобринського хижих руках.

26 Царський в'язень, в новій авреолі,
... Курськ, Ярославль і скорбний
Суздаль...
Він — взамін за зневагу неволі
Зерно єдності віри подав.

27 Як з руїни вставала Держава
Над Дніпром, на завітніх горбах,
Дужим словом, в завії кривавій
Він промощував Єдності шлях.

- 28 Знов стежки негостинні чужини. . .
Скільки ж стукав до замкнених брам,
Щоб повірили в міт жовто-синій,
Що замаяв на ратуші, там. . .
- 29 Аж вокняжився в Юрі нарешті,
У безсилля незгоєних ран,
Крізь вітання палкі, крізь арешти. . .
Вірним душам Служитель і Пан.
- 30 Воздвигнув їм твердиню для Духа:
Академію світлих умів.
Кожний питомець жадібно слухав,
Щоб добро засівати зумів.
- 31 Знов любовно збирав у музеї
Мудрість книг, неповторність ікон:
Все насліддя Вітчизни своєї,
Щоб не втратилось Вічне з віком.
- 32 Зазнавали добра в Мецената,
Кого Бог талантом дарував:
Вільно линули тони крилаті,
І сповнялися задуми барв.

33 Сам страждав — а про хворих дбав
долю;

Сам аскет — дарував щедро всім.
Розцвітали садочки і школи,
Учні — в бурсах знаходили дім.

34 Заслухалися кедри в Підлютім,
Як лунав понад Соколом спів,
Вмів бо Добрий Дідусь пригорнути
Біля ватри малих пластунів.

35 Був у свято велике у Львові
Здвиг невиданий всього краю,
Коли галицька молодь Христові
Присягала на вірність свою.

36 Як на Холмщині та на Підляшші
На церкви православні без прав
Нападали руїнники ляхи —
Він їх словом суворим картав.

37 Шумовиння гукало надармо
Серед брязку побитого скла
І грозили палками жандарми:
Лють ворожа безсила була.

- 38 Передбачував бурі і війни
Лжесобори і Церкви кінець.
Вчив братів, як приймати спокійно
Вражий глум і терпіння вінець.
- 39 У пору Одкровення сувору —
Вічну Правду зглибити хотів,
В тиші Юра, з Отцями Собору,
Щоб світила для дальніх віків.
- 40 Серед громів, у червень кривавий,
Хоч свавілля грозило чуже,
Привітав по-батьківськи Державу,
На могилах замучених жертв.
- 41 Не злякав його, в люту годину
Навіть велет тевтонський, грізний:
За жидів, християн, за Людину,
Кинув виклик катам: «Не убий!»
- 42 Скільки ж скрилось у Доброго Ребе
Чоловіків, жінок і малят!
Помагав безборонним, де треба;
Кожний був йому в Господі — брат.

- 43 Розривалися знову ґранати,
Повінь хлинула з адових брам...
Він нові встановляв екзархати,
Вічній Правді поширював храм.
- 44 Дав Владик, щоб скріпляли на душі,
Вічне Слово несли в темний край,
Українцям не лиш; білорусам,
Москалям — по Сибіру одчай.
- 45 Ум високий — знесилені руки...
Лист останній у Город Петрів:
«Делегуй мене, Отче, на муки,
Щоб за нарід я хрест претерпів.»
- 46 Листопад жовте листя розносить.
Біля ложа — владик скорбний круг:
Миколай і Микита і Йосиф,
Брат Климентій — всіх задумів друг...
- 47 «Покидаю дочасне й тілесне...
Вам кажу, ще крізь земні уста:
Наша Церква у славі воскресне,
Схід осінить знаменням хреста.»

48 «Більше вже говорити не буду,
Мої діти духовні, до вас.
Прощайте — до Вічного Суду...»
Впали кучері срібні... і згас...

49 І піднявся над шпилі Собору
По дорозі молитви ясній —
Заспівали архангельські хори,
Привітав Первозванний Андрій.

— — — — —

50 Осінь спомин далекий розносить,
На весь світ, де живе наш народ.
Вічним зором просвітленим, досі
Наш Андрій стереже нас з висот.

51 Приклонімо ж серця у покорі,
До небес молитви вознесім,
Щоб Святим і Прославленим скоро
Засіяв Він на радість усім.

ПОЯСНЕННЯ

1. **Андрій Шептицький** (1865—1944) був Єпископом Станиславівським (Західня Україна, тепер: Івано Франківське) в роках 1898—1900. Єпископ у церковній мові «архиерей», тобто, по-грецькому, «верховний священик». Від 1900 року Він — Львівський Архiepіскоп, Митрополит Києво-Галицький, з осідком у Львові.

Жезл — це різьблена й позолочена пилиця, знак влади єпископа.

2. На час, коли Андрій Шептицький був Митрополитом (1900—1944), припало дві світові війни (1914—1918 та 1939—1945) та численні зміни влади в Галичині й у всій Україні.

3. Рік 1944 названо тут рокованим, тобто передбаченим на великі події, бо в ньому остаточно заламалася сила гітлерівської Німеччини і основно змінилися всі кордони на карті Європи.

Листопад у Львові пов'язаний із спомином про 1 листопада 1918 р. коли українці взяли в Галичині владу від Австрії та проголосили Західньо-Українську Народню Республіку.

Храм св. Юрія, осідок Митрополитів Києво-Галицьких, побудував у 18 сторіччі архітект Меретин, у стилі рококо. Над входом до храму піднімається статуя св. Юрія на коні, який пробиває списом змія-диявола. Це праця скульптора М. Філевича.

4. Львів заклав у половині 13 віку Галицько-волинський король Данило (1205—1264) для свого сина, князя Лева, тож і назвав місто Львів. Лев — і герб міста. І в наші часи, Львів є осередком християнського та націо-

нального опору проти більшовицької влади.

Влітку 1944 р. більшовики прогнали німців та знову зайняли Львів. Їх наступ був такий насильний та віщував стільки лиха, що можна його порівняти до нападу татарських військ, що звалися ордами, у часи короля Данила.

5. Митрополит Андрій Шептицький мав у світі ім'я: Роман Олександр Марія. Ім'я Андрій прийняв він, як став ченцем-монахом. Апостол Андрій Первозванний (Перший Покликаний), як каже переказ, застромив хрест на місці, де тепер Київ, над Дніпром, та прорік йому світле майбутнє. Св. Андрій (або Андрей) згинув мученицькою смертю, розіп'ятий на хресті.

6. Митрополит мав по батькові титул «граф», що можна теж перекладати як «князь». Він і був князем вірних душ своєї Церкви. Отримав у

спадку великі родинні маєтки, які зуживав на добро Церкви, на національні потреби та на допомогу вбогим.

Тільки близькі співробітники Митрополита знали, що Він у своїй кімнаті мав домовину з каменем у головах, замість подушки, та деколи спав у цій домовині, чинячи так жертву Богові.

7—8. Батько Митрополита, Іван, та мати Софія із Фредрів, жили в своєму дворі в селі Прилбичах, біля Яворова, в Галичині. Там провів Він своє дитинство. Було в Нього чотири брати: Юрій, Станислав, Казимир (пізніший ігумен Чина Студитів, Владика й Мученик за віру, Климентій) та Леон.

9—10. Рід Шептицьких славний ще з часів Галицько-Волинської Держави (12—14 ст.), як бояри-прибічники князів. Ще в 17-му та на початку 19 ст. Шептицькі були українськими ка-

толицькими Владиками: Атаназій був Львівським єпископом, а опісля Київським митрополитом, другий Атаназій — Єпископом Перемильським, Варлаам та Лев — львівськими єпископами. Опісля їх рід спольщився та прийняв римо-католицький обряд.

«Русинами» звали себе в ті часи галицькі українці, нав'язуючи до назви стародавньої княжої Держави «Русь». Ця назва не мала одначе нічого спільного із назвою «Росія», яку надав був Московщині цар Петро I на початку 18 ст.

Польське панське товариство погорджувало українськими селянами, яких звало «хлопами». «Піп» у давнину це була звична назва, повна пошани, а тільки пізніше набрала глузливого значення.

Фехтування — це рід спорту, боротьба шпадами, особливо модний у ті часи поміж студентами.

11. Папа Лев XIII (1878—1909) бажав відродження Української Като-

лицької (тоді називали Греко-Католицької) Церкви. Пізнавши здібності молодого Романа, благословив Його двічі, при нагоді авдієнцій у Римі, на провідне становище в нашій Церкві. Одначе тривало довго, поки батько дав Романові згоду на зміну обряду та вступ у чернецтво.

12. «Альма матер» (мати, що кормить) зрозуміле в Європі означення університету. На бажання батька, Роман Шептицький здобув ступінь доктора прав в університеті в Бреславі (тепер у Польщі). Під час студій збирав віруючих товаришів-студентів у гуртки філяретів (приятелів правди) та філоматів (приятелів мудрости).

13. 1887 р. Роман Шептицький відбув подорож в Україну, яка тоді була під московською царською займанщиною, та в Московщину. В Києві оглядав старинні пам'ятки української культури, та познайомився із так званими «хлопоманами»: професором Володимиром Антоновичем, Та-

деем Рильським, Вільямом Беренштамом. Вони були теж нащадками спольщених українських родів, які тепер знову поверталися до свого народу та знаходили подивугідні вартості в його історії та творчості. Стріха — це слом'яний дах, що ним покривали хати в наших селах.

14—15—16, Роман Шептицький вступив 1888 р. до монастиря Василіян у Добромилі. Там він підготувався в новіціяті до чернечого стану, студіював філософію й богословію. 1872 р. одержав священичі свячення. Був якийсь час ігуменом (наставником монастиря) у Львові, викладав у василіянській Богословській семінарії в Кристинополі, був теж «магістром» — виховником новиків.

17—18—19. 1900 р. Андрій Шептицький, від двох років Єпископ Станиславівський, став Митрополитом. У своїй проповіді з нагоди врочистого вступлення на митрополичий пре-

стол, склав заяву, яка переказана в цій строфі.

Митрополит Андрій прикладав велику вагу до місій — духовних вправ для піднесення побожності в народі.

20. Ченці Печерської Лаври в Києві, першого монастиря в Україні, жили за правилом св. Теодора Студита, що його приніс був із славної Атонської Гори в Греції св. Теодосій Печерський. Печерська Лавра визначалася великим числом подвижників та угодників Божих. Стала осередком духовного життя та просвіти не лиш для України, але й для всього Сходу Європи. Митрополит Андрій відновив Чин Студитів та склав «Типікон», правило їх чернечого життя, разом зі своїм братом Казимиром-Климентієм.

22—23. Як Голова Української Католицької Церкви, Митрополит відвідував та піддержував різними способами українців, поселенців та тимчасових робітників по чужих країнах. За його стараннями найменова-

но перших Владик для українців у ЗСА (Єпископ Сотер Оргинський) та в Канаді (Єпископ Никита Будка). (1907 і 1912).

24. Митрополит ініціював, брав участь, а то й проводив, Унійними З'їздами духовенства у Велеграді, в Чехо-Словаччині. Велеград був у 9 ст. столицею Великоморавської держави. Там проповідував, там і похований Апостол слов'ян, св. Методій, брат св. Кирила. На цих З'їздах обговорювали можливість з'єднання всіх слов'ян з Апостольським Престолом.

25. «Усусуси», Українські Січові Стрільці, український легіон при австрійській армії, утворено 1914 р. з метою боротьби проти царської Росії, що їй Австрія саме виповіла війну. Їх прапори були, за давнім козацьким звичаєм, червоної, малинової барви.

Митрополита остерігали від наїзду московських царських військ на Галичину, але Він залишився у Львові. Московським генерал-губернатором став Георгій Бобринський, великий ворог Української Церкви й народу.

26. Москалі заарештували Митрополита 1914 р. та до 1917 р. тримали в різних містах Московщини, включно із Суздалем, де був монастир-в'язниця для еретиків та ворогів Православної Церкви. Під час свого невільничого перебування в московській землі, Митрополи нав'язував взаємини та ширив, як було лише можливо, ідею злуки із Римським Престолом. Навіть висвятив для росіян католиків Екзарха, студита Леоніда Фйодорова, який опісля згинув мученицькою смертю.

27. 22 січня 1918 р. Українська Центральна Рада в Києві проголосила незалежну Українську Народню Республіку. У ці революційні часи Митрополит Андрій повернувся до

Киева та заклав кілька українських католицьких парохій в Центральній Україні. Українська Православна Церква звільнялася тоді від московської зверхности і були проекти, щоб прилучилася вона до Вселенської Церкви, як окремий Український Патріархат, із Митрополитом Андрієм, як Патріархом.

28—29. Після закінчення 1-ої світової війни та невдачі українських Визвольних Змагаль, поляки заволоділи неправно Галичиною та довгі роки не хотіли впустити Митрополита Андрія у його духовне володіння, до Львова. Він використав цей час та повагу, яку мав у світі, щоб домагатися в урядів європейських держав повернення самостійности Галичині, одначе надаремно. Символом цієї самостійности був український, синьожовтий прапор, що його вивісили українці в ніч під 1 листопада 1918 р. на будинку міської ради (ратуші) у Львові.

Після повернення в межі тодішньої Польщі, поляки заарештували Митрополита на деякий час.

30. Митрополит переорганізував Духовну Семінарію у Львові, і підніс її до рівня університету. Там набирали знання «питомці» — студенти богословії, майбутні священики.

31. Митрополит був замилюваним збирачем пам'яток української культури та заклав в Львові славний Український Національний Музей з дуже цінними збірками.

32. «Меценат», — це, ще з прадавніх часів, опікун-добродій мистців. Митрополит щедро допомагав українським мистцям, таким, як малярі: Михайло Мороз, Осип Курилас, Олекса Новаківський, різьбар Михайло Паращук, письменник Михайло Островерха та багато іншим. Опікувався Він також поетами та музикантами, зокрема старався піднести наш церковний спів.

33. Вже від 1930 р. Митрополит Андрій хворів запаленням суглобів і не міг навіть встати зі свого крісла-візочка. Був у Нього теж частинний параліч рук. Відома Його опіка над хворими, засновування порадень для матерів, а зокрема вибудування Української Народньої Лічниці у Львові.

Аскет — це людина, яка живе дуже скромно та відмовляє собі всього, щоб удосконалювати своє духовне життя. Незважаючи на своє високе становище, Митрополит жив дуже скромно. Зате займався всякою допомогою потребуючим, зокрема захоронками для українських дітей, Його заходами постала у Львові Гімназія Сестер Василіянок для дівчат та Мала Семінарія для хлопців. Будувал теж гуртожитки-бурси для сільських хлопців, зокрема тих, що вчилися в містах на дяків.

34. Митрополит дарував організації молоді Пласт у своїх добрах у

Підлютому в Карпатах та на поблиській Сокільській Полянні, місце на літні табори.

35. Присвячував теж увагу християнському вихованню молоді і за Його почином постала була католицька організація молоді «Орли». У Ювілейному 1933 році (1000 років від смерти й Воскресення Христа) з Його задуму відбулося у Львові величаве свято «Українська Молодь Христові».

36. Під кінець свого панування, в 1939 році, поляки, за тайним одобренням свого уряду, почали масово руйнувати українські православні церкви на Холмщині й Підляшші. Митрополит в окремому листі-меморіалі до уряду Польщі гостро осудив нищення святинь.

37. Польська влада (що її представниками були поліціанти-жандарми, особливо жорстокі), потайки дозволяла на маніфестації польських суспільних низів проти українців та Митрополита зокрема.

38. Митрополит говорив не раз із ченцями-студитами, якими особливо опікувався, що їм прийдеться багато перетерпіти за віру. Передбачував на диво точно майбутні переслідування.

«Лжесобори», тобто неправні собори, церковні з'їзди, справді відбулися у Львові 1946 р. та в Ужгороді, на Закарпатті 1949 року. Відбулися під примусом більшовицького уряду і були без законної сили, бо не брав у них участі ніюдин український католицький єпископ. Ці собори проголосили, що Українська Католицька Церква «самоліквідується», тобто перестає існувати, а включається у Російську Православну Церкву, яка залежна від більшовицького безбожного уряду.

39. «Одкровення» — це остання книга Святого Письма Нового Завіту. В ній апостол Іван відкриває майбутнє Церкви та страхіття, які будуть навіщувати людство.

Під час першої більшовицької окупації Галичини (1939—1941) Митрополит провадив потайки, з представниками духовенства, Собори Української Католицької Церкви, які вирішили дуже багато важливих релігійних питань.

40. 22 червня 1941 р. німці розпочали війну проти більшовиків та зайняли Львів. Тоді в тюрмах всієї України знайшли тисячі українців, що їх замучили більшовики перед своїм відходом.

30 червня 1941 р. Організація Українських Націоналістів проголосила у Львові Самостійну Українську Державу; Митрополит благословив той державний акт. Але німецькі нацисти впродовж кількох тижнів зліквідували нашу державність, установили свою владу та арештували творців цього проголошення.

41. Тевтони — це було жорстоке германське плем'я в часи Христа. Під

цією назвою розуміється взагалі німецьку войовничість та жорстокість. Нацистська влада поводитися в завойованих країнах дуже нелюдяно, зокрема супроти жидів. Митрополит рішуче виступив проти такої жорстокости окремим письмом до німецького уряду; це письмо назвав за 5-ою Божою Заповіддю: «Не убивай».

42. Водночас Митрополит доручив священикам рятувати, як можна, жидів та і сам урятував багато їх, переховуючи у підземеллях храму св. Юра. «Ребе» — це перекручена у щоденній жидівській мові назва «рабіна», служителя і духовного керівника їх громади.

43—44. Ще за першої більшовицької окупації Митрополит назначив своїх уповноважених Владик, Екзархів, для всієї території Советського Союзу. Єпископ Микола Чернецький — на Волинь, Холмщину та Підляшшя; тайно висвячений ігумен Климентій Шептицький — на Росію й Сибір,

о. Неманцевич — на Білорусь, а тайно висвячений на єпископа, о. Йосиф Сліпий, пізніший Патріярх Києво-Галицький, дістав під опіку Київ і інші землі України. Його, тодішнього Ректора Львівської Богословської Академії, призначив Митрополит Андрій і своїм наслідником.

45. Листа такого змісту переслав Митрополит Андрій Папі Пієві XII до Риму, тайною дорогою, ще за першої більшовицької окупації.

Майже всі Владики, крім Митрополита Йосифа Сліпого, згинули опісля мученицькою смертю Христа ради і за вірність рідній Церкві.

51. 1955 року Апостольська Столиця розпочала беатифікаційний процес, щоб проголосити Митрополита спершу блаженным, опісля святим. Від початку цього процесу називаємо Слуга Божий Андрій.

Митрополит Андрій на святі молоді
у Львові.

**Передрун за дозволом
„Християнського Голосу”
Мюнхен**

Друкарня:

Trident Associates Printing
P. O. Box 614
Buffalo, New York 14240

Українська Друкарня
„ТРИЗУБ” ®
у Бюфало, Нью Йорк

Canadian Office 85 Lakeshore Road St. Catharines, Ontario L2N 2T6

Канадсько-Український Бібліотечний Центр

**Канадське Товариство Приятелів України
Торонто – Канада**